

Miniatyyripuutarhat eheyttävän oppimisen välineinä

Juli-Anna Aerila ja Anne Keskitalo

Miniatyyripuutarha yhdistää erilaisia sisältöjä ja taitoja eheyttäväksi oppimiseksi

Rajattomien toteuttamismahdollisuuksiensa vuoksi miniatyyripuutarhat soveltuvat hyvin käytettäväksi erilaisissa kasvatuksellisissa konteksteissa osana eheyttävää oppimista. Eheyttävässä oppimisessa oppimistehtävät rakennetaan monialaisiksi ja oppiainerajoja ylittäviksi kokonaisuuksiksi oppijan elämämaailma huomioiden. Eheyttävä oppiminen on käsitteenä laaja ja pitää sisällään sekä menetelmällisesti ja oppimisympäristöllisesti rikkaan ja vaihtelevan pedagogiikan että eri oppiaineiden opettajien yhteistyötä ehjän opetuskokonaisuuden suunnittelussa ja toteuttamisessa. (Kangas, Kopioisto & Krokfors 2016.)

Miniatyyripuutarhassa kaikki on mahdollista

Miniatyyripuutarha on miniatyyrikokoon rakennettu puutarhanomainen miljöö, jonka voi toteuttaa esimerkiksi isoon ruukkuun, lasiseen kahvikuppiin tai vaikkapa vanhalle lautaselle. Miniatyyripuutarhan rakentelussa vain mielikuvitus on rajana. Kaikki materiaali käy puutarhan rakennusaineeksi, tosin nimensä mukaisesti niissä kaikissa on yleensä jotakin puutarhanomaista, kuten luonnon kasvillisuutta. Miniatyyripuutarha voi myös kokonaisuudessaan esittää puutarhaa, mutta sen kuvauskohteena voi olla vaikkapa satuolennon kotikylä, pienoiskaupunki tai hylätty auto.

Miniatyyripuutarhan voi toteuttaa erilaisten eheyttävien oppimiskokonaisuuksien lopputuotoksena, sillä siihen voi liittää kirjoittamista, kirjallisuutta, kuvataidetta, biologiaa, käsitöitä ja monia reaaliaineiden sisältöjä. Lisäksi miniatyyripuutarhojen rakentaminen perustuu pitkälti kestävän kehityksen teemoihin ja parhaita kokemuksia miniatyyripuutarhojen rakentelusta syntyy,

KUVA 1. Tämän miniatyyripuutarhan nimi on "Salattu pyhäkkö" (Puutarha ja kuva: Marc van Niekerk & Edwards Sikukutu)

kun osaa käyttää jotakin esinettä, asiaa tai materiaalia aivan uudella tavalla. Kokemuksemme mukaan kaikenikäiset rakentelevatkin miniatyyripuutarhoja mielellään.

Alla olevassa miniatyyripuutarhassa lähteen vesi on toteutettu valuttamalla liimaa ja maalamalla valunut liima siniseksi. Lähteen pohja on kuvataiteen opintojakson aikana toteutettu keramiikkatyö, ja sen alla olevat portaat sekä jalusta ovat osa käsityöprojektia. Osa kas-

villisuudesta on kerätty luonnosta (sammalet) ja osa pelastettu muuten jo kuivuneesta kukka-asetelmasta.

Miniatyyripuutarha visualisoi omaa tarinaa ja suhdetta tarinankerrontaan

Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksella olemme toteuttaneet miniatyyripuutarhoja yhdessä namibialaisten opiskelijoidemme kanssa opintojaksolla, jossa perehdyttiin taiteidenvälisyyteen ja moniaistiseen oppimiseen. Opintojaksolla taiteidenvälisen, luovan prosessin lopputuotoksena olivat ryhmissä toteutetut miniatyyripuutarhat, joita on esitelty ja ihasteltu monissa yhteyksissä.

Opintojaksolla taiteidenvälistä luovaa ajatteluprosessia työstiin moniaistisin havainnoin, toiminnoin ja tukeutumalla sekä tunne- että kulttuuriseen tietoon. Moniaistisuus tarkoittaa kaikkien aistien hyödyntämistä oppimisessa ja ympäristön havainnoinnissa. Moniaistisuus on osa taiteidenvälistä oppimista ja taiteidenvälisyys tehostaa moniaistisuutta oppimisessa. Moniaistisuus tekee oppimisesta kokonaisvaltaista ja auttaa tavoittamaan erityyppiset oppijat.

Opintojaksolla miniatyyripuutarhojen lähtökohtana olivat namibialaisten opiskelijoiden kokemukset kulttuurisesta tarinankerronnasta. Miniatyyripuutarhaprojektin aluksi opiskelijat kertoivat ja kertasivat satujen tyypillisiä elementtejä: hyvän ja pahan välistä taistelua, taikaesineitä, mielikuvituksen ympäristön merkitystä ja symboliikkaa. Tämän satuteemaan virittäytymisen jälkeen opiskelijat toteuttivat ryhmissä prosessi- ja ryhmäkirjoittamisena omanlaisensa sadun, jossa yhdistyivät sadunkerronnan universaalit elementit, namibialaisen ja suomalaisen kulttuurin elementit sekä yksilölliset merkitykset.

Tarinankerronta sopiikin hyvin erilaisiin luoviin prosesseihin, sillä kerronta on lähes kaikista kulttuureista löytyvä tietämisen tapa ja kertominen on luontaista ihmisille. Kerronta myös tekee näkyväksi tiedostamattomia ajatuksiamme, ja saatamme oppia itsekkin itsestämme kerronnan avulla. Monissa namibialaisten opiskelijoiden tarinoissa näkyi esimerkiksi koti-ikävä tai namibialainen ympäristö.

KUVA 2. Miniatyyripuutarha kuvaa "Pelon lähdeä". Sen äärellä ihminen voi käsitellä ja voittaa pelkonsa. (Puutarha ja kuva: Adelaide Hartung ja Brendan Bampton)

Tarinankerronnan jälkeen opiskelijat rakensivat tarinaan sopivan maailman miniatyyripuutarhana. Puutarhojen toteuttamisessa opiskelijoita avustivat yliopiston puutarhurit. Materiaaleina miniatyyripuutarhoissa käytettiin pääasiassa kierrätysmateriaaleja ja puutarhalta löytyviä eläviä kasveja. Osa kasveista ja puutarhojen rekvisiitasta saatiin lahjoituksena.

Yksilölliset tuotokset kertovat sitoutumisesta prosessiin. Opiskelijoiden pienryhmissä toteuttamat tarinat ja niiden pohjalta syntyneet miniatyyripuutarhat ovat kaikki hyvin yksilöllisiä ja täynnä yksityiskohtia. Kun muutamia työtapoja oli yhdessä harjoiteltu, toteuttivat opiskelijaryhmät miniatyyripuutarhat tarinoiden pohjalta itsenäisesti ideoiden.

Alla oleva miniatyyripuutarha kuvaa namibialaista maatilaa. Miniatyyripuutarhan inspiraationa oleva tarina on kertomus pojasta, joka elää lapsuutensa eläinten kanssa, mutta kymmenvuotiaana löytää sattumalta puutarhan kuvaaman maatilan. Hän ihastuu maatilaan ja maatilalla asustava lapseton paris-kunta adoptoi hänet.

KUVA 3. Namibialainen satujen maatila miniatyyripuutarhana. Opiskelijat hankkivat kaikki eläinhahmot kirpputorilta. (Puutarha: Ricky Nchindo, Beatha Ndafediva ja Taimi Shatika. Kuva: Marketta Kortelahti)

KUVA 4. Kolmitasoisessa miniatyyripuutarhassa jokainen ylöspäin nouseva taso vie syvemmälle mielikuvitusmaailmaan (Puutarha ja kuva: Maike Mohr)

Monissa puutarhoissa näkyy kansainvälinen satuperinne ja ikaikaiset klassikot. "Mysterious Woodland"-miniatyyripuutarhan taustalla on toisinto Lewis Carrollin "Liisa Ihmemaassa"-teoksesta. Puutarha kuvaa, kuinka nuori Alice-tyttö nukah-ttaa puun juurelle ja herää mieli-kuvitusmaailmassa, jossa ylim-pänä, pitkien portaiden päässä asuu mystinen kissa.

Suomalainen ja namibialainen kulttuuri ovat samanlaisia ja eri-laisia. Myös tätä näkökulmaa työstettiin miniatyyripuutarha-projekteissa. Miniatyyripuutarhan alin taso kuvaa, kuinka Suomi ja Namibia elävät naapureina saman joen varrella. Aikojen saatossa maat alkavat muistuttaa toisiaan: Namibiaan tulee kylmempää, Suomeen läm-pimämpää. Lopulta ihmiset ymmärtävät, ettei asuinpaikalla ole väliä, sillä oikea kotimaa löytyy aina sydäimestä.

Eheyttävä oppiminen yhdistää luovaa ongelmanratkaisua ja yksilöllisiä merkityksiä

Miniatyyripuutarhat ovat esimerkki siitä, kuinka luovat oppimistehtävät parhaimmillaan eriyttävät itsessään ja antavat mahdollisuuden kuvata omaa sisäistä maailmaa. Kuvaamassamme miniatyyripuutarhaprojektissa yksilöllisten merkitysten syntymistä ja luovaa ideointia tukivat opiskelijoiden prosessikirjoittamisen menetelmällä tuottamat kertomukset. Kertomukset tuottivat projektiin sekä henkilökohtaisen että yhteisöllisen lähtökohdan.

KUVA 5. Miniatyryripuutarhan yläosassa oleva kukka symboloi tekijöiden mukaan sitä, kuinka asuinpaikalla ei ole väliä, sillä koti on aina sydämessä. (Puutarha ja kuva: Jonas Sheyavali ja Sarah-Visto Hango)

Juli-Anna Aerila, KT, työskentelee Turun opettajankoulutuksen Rauman kampuksella yliopistonlehtorina. Hänen tutkimukselliset ja pedagogiset intressinsä suuntautuvat osallistamiseen, toimijoiden aktivointiin ja heidän ajattelunsa näkyväksi tekemiseen.

Anne Keskitalo, TaT, työskentelee Tampereen kaupungin kulttuurikasvatusyksikkö TAITEN johtavana museolehtorina. Hän lähestyy yhteisötaidetta ikäihmisten kulttuurisen hyvinvoinnin näkökulmasta. Osallisuutta korostavat menetelmät ovat keskeisiä hänen työssään sekä kulttuurikasvatuksessa, museopedagogiikassa että kulttuurisessa vanhustyössä.

Lähteet ja lisää lukemista aiheesta

Aerila, Juli-Anna, Keskitalo, Anne & Urmson, Kirsi (2016). A-B-C - Shaping alphabets with methods of outdoor and multisensory learning. *Journal of Early Childhood Education Research*, 19–43.

Kangas, Marjaana, Kopiosto, Kaisa, & Krokfors, Leena (2016). Eheyttäminen ja laajentuvat oppimisympäristöt. Teoksessa Cantell, Hannele (toim.) *Näin rakennat monialaisia oppimiskokonaisuuksia*. Jyväskylä: PS-kustannus, 37–48.

Keskitalo, Anne, Aerila, Juli-Anna & Rönkkö, Marja-Leena (2017). Puutarhaa suojelemissa – monilukutaitoa ehyttävässä oppimisprosessissa. Teoksessa Kallio, Manne, Juvonen, Riitta & Kaasinen, Arja (toim.) *Jatkuvuus ja muutos opettajankoulutuksessa*. Suomen ainedidaktisen tutkimusseuran julkaisuja 12, 196–213.

Linna, Helena (1994). *Kirjoittamisen suuri seikkailu - Prosessikirjoittaminen*. Helsinki: WSOY.